

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta 19.8.2025 § 3

NURMEKSEN KAUPUNGIN KOULUKULJETUSOPAS

Koulukuljetuksia koskevat periaatteet 1.10.2025 alkaen

SISÄLLYSLUETTELO

1	YLEISTÄ KOULUKULJETUKSISTA.....	2
2	KULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET NURMEKSESSÄ.....	3
2.1	Koulumatkan pituus	3
2.2	Koulumatkan vaarallisuus	3
2.3	Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus.....	3
2.4	Muussa kuin lähikoulussa tai vieraassa kunnassa koulua käyvät oppilaat	4
2.5	Muut kuljetettavat	4
3	KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	4
3.1	Kuljetusmuoto- ja aikataulut.....	4
3.2	Koulumatkakustannusten korvaus huoltajalle	4
3.3	Kuljetuksen odotus	5
3.4	Kuormitussäädökset	5
3.5	Oppilaan sairastuminen koulupäivän aikana.....	5
4	KULJETUKSEN AIKANA NOUDATETTAVAT OHJEET JA SÄÄNNÖT	5
5	ONGELMATILANTEITA.....	6
5.1	Onnettomuus	6
5.2	Kouluauto ei saavu pysäkille	6
5.3	Vahinko tai ilkivalta	6
5.4	Muuta	6
6	LIIKENNETURVALLISUUS.....	6
7	MUISTILISTA KOULUKULJETUKSIIN LIITTYVISTÄ VASTUUKYSYMYSISTÄ	7
8	LUKION KULJETUKSET	8

1 YLEISTÄ KOULUKULJETUKSISTA

Perusopetuslaki 32 §:

Koulumatkat

”Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettu varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olo- suhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

Perusopetuslaissa ja tässä Nurmeksen hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan hyväksymässä koulukuljetusoppaassa määritellään ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaille koulukuljetuksen.

Tässä koulukuljetusoppaassa määritellään myös ne periaatteet, joiden mukaan oppilaille myönnetään kunnan koulukuljetus, kerrotaan kuljetusten järjestämisestä eri kulkumuodoittain sekä annetaan ohjeita koulukuljetuksen hakemisesta, kuljetusten aikaisesta käyttäytymisestä ja poikkeustilanteista.

Nurmeksen kaupungin hallintosäännön mukaan hyvinvointi- ja sivistyslautakunta päättää oppilaskuljetusten järjestämisestä ja periaatteista.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle sekä esi- ja lisäopetusta saavalle oppilaalle lähikoulun tai muun soveltuvan opetuksenjärjestämispaikan. Mikäli oppilas hakee koulupaikkaa jostain muusta, kuin kunnan osoittamasta lähikoulusta, vastaavat hänen huoltajansa koulukuljetuksesta ja sen aiheuttamista kustannuksista.

Kaupunki järjestää kuljetuksen peruskoulua käyville oppilaille, joilla perusopetuslain 32 §:n mukaan on oikeus kunnan järjestämään oppilaille maksuttomaan kuljetukseen. Kuljetusoikeutetun oppilaan ei tarvitse erikseen hakea kuljetusta. Mikäli kuljetukseen oikeutettu oppilas ei tarvitse kuljetusta, huoltajan tulee ilmoittaa tästä koululle.

Kuljetus järjestetään joko kaupungin kustantamana yleistä kulkuneuvoa käyttäen tai kaupungin erikseen järjestämällä kulkuneuvolla, jos oppilas ei voi käyttää yleistä kulkuneuvoa.

Jos peruskoulun oppilas koulumatkan vaikeuden tai vaarallisuuden vuoksi on saatettava kouluun, niin kaupunki maksaa kohtuulliseksi harkittavan avustuksen tai järjestää oppilaalle kuljetuksen.

2 KULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET NURMEKSESSA

2.1 Koulumatkan pituus

Oikeus koulukuljetukseen on oppilaan väestörekisteriin ilmoitetusta osoitteesta. Kaupunki järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos oppilaan koulumatka kaupungin osoittamaan kouluun on yli 5 km.

1–3 luokkien oppilaiden huoltajat voivat anoa koulukuljetusta, mikäli koulumatka on yli 3 km. Rehtori päättää tapauskohtaisesti kuljetuksen myöntämisen. 1.8.2026 voimaan astuva laki lasten ja nuorten liikunnallisen elintavan edistämisestä voi vaikuttaa kuljetuksen myöntämiseen.

Esiopetuksessa olevan oppilaan koulumatkan ollessa yli 1 km kaupunki järjestää kuljetuksen. Perhepäivähoidossa olevan esikoululaisen kuljetuksen kaupunki järjestää matkan pituudesta riippumatta.

Koulumatka mitataan kotitontin portilta koulutontin portille lyhintä, jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin. Kaupungin velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää myös vain osalle matkasta.

2.2 Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kaupunki järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta.

Koulumatkan vaarallisuuden arviointiperusteena käytetään Koululiitu-palvelua.

Ns. petokyydeissä pelkkä petojen esiintyminen ei ole peruste kuljetuksen myöntämiselle, vaan petojen käyttäytymiseen tulee liittyä niiden jatkuvampaa liikkumista asutuksen välittömässä läheisyydessä. Petokyydit myönnetään hakemuksesta tapauskohtaisesti ja huoltajan tulee liittää hakemukseen asiantuntijatahon, esim. metsästysseuran, riistanhoitoyhdistyksen tai -piirin lausunto.

2.3 Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus

Kaupunki järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Suositus kuljetuksen järjestämiseksi ei ole vielä riittävä peruste sen saamiselle, vaan rehtori päättää tapauskohtaisesti kuljetuksen tarpeellisuuden ja laajuuden.

Kuljetuksen järjestäminen em. perusteella:

- edellyttää aina asiantuntijan (esim. lääkärin tai psykologin) lausuntoa

- lausunnosta tulee ilmetä selkeästi kuljetustarpeen syiden ja perusteluiden lisäksi, mille ajanjaksolle kuljetuksen järjestämistä suositellaan sekä se, millä kulkumuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan
- asiantuntijalausunnot on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuisia.

Sairauden takia voidaan kuljetus myöntää lääkärintodistuksessa mainituksi ajaksi. Kaupunki ei järjestä eikä korvaa oppilaiden kuljetuksia terapiaan.

2.4 Muussa kuin lähikoulussa tai vieraassa kunnassa koulua käyvät oppilaat

Oppilaan käydessä huoltajan anomuksesta koulua vieraassa kunnassa tai muussa kuin kunnan oppilaalle osoittamassa lähikoulussa, koulukuljetuksia ei pääsääntöisesti järjestetä eikä korvata.

Jos oppilas muuttaa kesken perusopetuksen kaupungin sisällä, hänen lähikoulunsa saattaa vaihtua ja tämä saattaa vaikuttaa oppilaan kuljetusetuuksiin.

2.5 Muut kuljetettavat

Koulumatkan ollessa alle 5 km, maksutonta koulukuljetusta haetaan Wilman kautta kuljetustarpeen alkaessa ja kuljetuksesta tehdään päätös. Rehtori voi hakemuksesta myöntää koulukuljetuksen niille oppilaille, joilla ei ole lain mukaan oikeutta koulukuljetukseen edellyttäen, että:

- autossa on tilaa,
- reitti on jo olemassa ja
- kuljetuksesta ei synny kuluja kaupungille.

Hakemukset on tehtävä joka lukuvuosi erikseen kesäkuun loppuun mennessä ja päätös tehdään enintään lukuvuodeksi kerrallaan. "Ns. talviajan kuljetus" käsittää syysloma - talviloma välisen ajan.

3 KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

3.1 Kuljetusmuoto- ja aikataulut

Koulukuljetukset järjestetään lukuvuosittain laadittavien reittien ja aikataulujen mukaisesti. Tavoitteena on kuljetusten taloudellinen ja tarkoituksenmukainen järjestäminen. Taksikuljetuksia ei järjestetä välttämättä ovelta-ovelle-kuljetuksina, vaan oppilaat tulevat ennakolta sovittuihin paikkoihin kuljetusreitin varteen.

Kaupungilla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetuksia kodin ja pysäkin välille, jos matka on lyhyempi kuin koulukuljetuksen järjestämisraja eli 5 km.

Oppilaat ja heidän huoltajansa saavat tiedon yksilöllisistä kuljetusaikatauluista liikennöitsijöiltä.

3.2 Koulumatkakustannusten korvaus huoltajalle

Esiopetuksen tai perusopetuksen oppilaan koulukuljetuksen vaihtoehtona on kuljetusavustuksen maksaminen oppilaan huoltajalle. Koulukuljetusavustus voidaan maksaa oppilaan huoltajalle, mikäli koulukuljetusehdot muutoin oppilaan kohdalla täyttyvät ja mikäli kuljetuksen järjestäminen on epätarkoituksenmukaista.

Kyseeeseen tulee lähinnä sellaisen oppilaan kuljetus, jonka koulumatkan varrella ei asu muita kuljetusoppilaita tai joka ei asiantuntijalausunnon perusteella kykene kulkemaan vuoroliikenteen linja-autossa tai kouluautossa.

Kuljetusavustus korvataan Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen oman auton käyttöä koskevan korvauksen suuruisena oppilaan matkasta kodista kouluun ja koulupäivän päätyttyä koulusta kotiin. Kuljetusavustus maksetaan kerran kuukaudessa huoltajan toimittamaa laskua / ajopäiväkirjaa vastaan. Korvausta on haettava hyvinvointi- ja sivistyspalveluista etukäteen ennen kuljetuksen aloittamista.

3.3 Kuljetuksen odotus

Aikataulujen takia oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla. Perusopetuslain mukaan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää enintään 2,5 tuntia päivässä. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttänyt tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotuksineen voi kestää enintään 3 tuntia päivässä. Kuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

3.4 Kuormitussäädökset

Koulukuljetuksissa noudatetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetusta koulu- ja päivä- hoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.

3.5 Oppilaan sairastuminen koulupäivän aikana

Koululta otetaan yhteyttä huoltajaan oppilaan noutamiseksi kotiin.

4 KULJETUKSEN AIKANA NOUDATETTAVAT OHJEET JA SÄÄNNÖT

Koulun järjestyssäännöt ovat soveltuvin osin voimassa myös koulumatkan aikana. Kuljetusten aikana noudatetaan lisäksi kuljettajan antamia ohjeita. Kuljettajan tulee puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan sopimattomaan tai vaaraa aiheuttavaan käyttäytymiseen.

Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeintä. Ajoneuvossa ei saa liikkua paikasta toiseen kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni.

Huoltajan tulee itse ilmoittaa liikennöitsijälle, jos oppilas esim. sairastuu, eikä tarvitse koulukyytiä. Huoltajan on, mikäli hän katsoo sen tarpeelliseksi, ilmoitettava oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista kuten allergioista ym., jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin.

Oppilaan on oltava ilmoitettuna aikana pysäkillä. Kuljettajan ei tarvitse odottaa oppilasta, jos tämä myöhästyy pysäkiltä. Kouluauto ei ole myöhässä, jos se saapuu pysäkillä 10 minuutin kuluessa sovitusta ajasta. Kouluauto ei saa ohittaa pysäkkiä ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki pysäkiltä kyytiin nousevat oppilaat ole kyydissä.

Kouluauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esim. liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa. Oppilaiden

urheiluvälineet tulee kuljetuksen ajaksi suojata asianmukaisesti (luistimiin teräsuojaus, sukset suksipussissa tai tiiviisti yhteen sidottuina).

5 ONGELMATILANTEITA

5.1 Onnettomuus

Nurmeksen kaupunki on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta.

Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa välittömästi koulun ja kodin välillä sekä myös vuosittaiseen suunnitelmaan merkittyjä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut, esinevahinkoja ei korvata. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on liikennöitsijä velvollinen tiedottamaan koululle ja oppilaiden huoltajille tapahtuneesta.

5.2 Kouluauto ei saavu pysäkille

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että liikennöitsijä ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen ja ilmoittamaan tilanteesta koululle.

5.3 Vahinko tai ilkivalta

Oppilas on velvollinen korvaamaan kuljetuskalustolle aiheuttamansa vahingon. Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kaupunki ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.

5.4 Muuta

Pääsääntöisesti liikennöitsijä osoittaa oppilaalle pysäkin paikan, joka voi olla linja-autopysäkki, liittymä tai muu liikenteellisesti turvallinen paikka tien varrella.

Jos oppilaan huoltajalla ja liikennöitsijällä on erimielisyyttä kouluauton pysäkin paikasta, lopullinen paikka päätetään hyvinvointi- ja sivistyspalveluissa. Mikäli kuljetuksen laatuun ei olla tyytyväisiä, mahdollinen palaute osoitetaan hyvinvointi- ja sivistyspalveluihin.

Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikennelainsäädännön rikkomista, tulee asianosaisten ottaa suoraan yhteyttä poliisiin.

Yksitystien hoitokunta tai asiamies huolehtii ja vastaa siitä, että tie on liikennetarvetta vastaavassa kunnossa. Mikäli tiellä ei pystytä ajamaan koulukuljetuksia, liikennöitsijä ilmoittaa asiasta suoraan huoltajille ja hyvinvointi- ja sivistyspalveluihin. Korvaavia kuljetuksia ei järjestetä.

Kaupunki ei järjestä kuljetusta esimerkiksi kavereiden luo koulupäivän jälkeen.

6 LIIKENNETURVALLISUUS

Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin

oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain koulumatkareitti ja liikenteessä kulkeminen, esimerkiksi heijastimen käyttö pimeänä vuodenaikana.

7 MUISTILISTA KOULUKULJETUKSIIN LIITTYVISTÄ VASTUUKYSYMYKSISTÄ

Vastuu jakautuu koulukuljetuksen eri vaiheiden osalta seuraavasti:

Huoltajan vastuu

- matka kotoa kuljetusreitin varteen
- opastaa lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkan aikana
- ilmoittaa oppilaan poissaolosta mahdollisimman hyvissä ajoin suoraan liikennöitsijälle
- vastaa siitä, että oppilas tulee ajoissa kuljetusreitin varteen
- ilmoittaa liikennöitsijälle kuljetukseen vaikuttavista oppilaan terveydentilaan liittyvistä seikoista

Koulun ja opetuksen järjestäjän vastuu

- huolehtii siitä, että kuljettaja saa kuljetettavien luettelot, osoitteet, sekä koulun alkamis- ja loppumisajat
- käy läpi jokaisen lukuvuoden alussa koulukuljetuksiin liittyvät säännöt oppilaiden kanssa
- järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan kuljetusten odotusaikana
- arvioi ja kehittää kuljetusjärjestelyjä

Kuljettajan ja liikennöitsijän vastuu

- ilmoittaa aikatauluista ja niiden muutoksista oppilaille ja huoltajille
- käyttäytyy kohteliaasti ja asianmukaisesti
- ei luovuta kuljetuslistojen tietoja ulkopuolisille ja tuhoaa listat asianmukaisesti
- noudattaa kuljetuksista tehtyjä sopimusehtoja
- pysäköi auton niin, että autoon siirtyminen / autosta poistuminen tapahtuu turvallisessa paikassa
- sijoittaa oppilaat autoon kuljetettavien koko huomioiden
- varmistaa, että oppilailla on turvavyö kiinni
- pitää yllä hyvää järjestystä autossa
- opastaa autosta poistuvaa oppilasta
- huolehtii erityistä huolenpitoa vaativat oppilaat vastaanottavalle henkilölle saakka

Oppilaan vastuu

- on ajoissa sovitulla odotuspaikalla
- odottaa autoa rauhallisesti ja turvallisuuteen liittyvät seikat huomioiden
- käyttäytyy matkan aikana asiallisesti ja noudattaa kuljettajan antamia ohjeita
- odottaa, kunnes kuljetusauto on jatkanut matkaa ennen kuin ylittää tien

8 LUKION KULJETUKSET

Oppivelvollisuuslain perusteella lukiolaiset ovat oikeutettuja Kansaneläkelaitoksen maksamaan koulumatkatukeen. Opiskelijan yhdensuuntaisen koulumatkan pituus kotoa kouluun tulee olla vähintään 7 km ja opiskelua vähintään 10 päivänä kuukaudessa.

Kaupungilla ei ole velvollisuutta järjestää koulukyyditystä toisen asteen opiskelijalle.

Jokainen koulumatkatukeen oikeutettu opiskelija (7 km ja 10 pvä/kk) hakee sähköisesti OmaKelassa koulumatkatukea. Hakemuksen voi tehdä myös huoltaja.

Jos lukiolainen käyttää kaupungin perusopetuksen koulukyytejä esimerkiksi aamuisin, Kelan koulumatkatuki maksetaan kaupungille. Mikäli kaupungin koulukuljetusreitti on jo täynnä perusopetuksen oppilaita, lukiolainen ei voi reittiä käyttää.

Jos lukiolainen käyttää koulumatkoihin reittiliikenteen vakiovuoroja, hän saa osto-oikeuden koulumatkatuetuun lippuun täytettyään Kelan koulumatkatukihakemuksen. Osto-oikeuden jälkeen opiskelija voi hankkia tuetun sarjalipun vakiovuoroon. Tässä tapauksessa koulumatkatuki maksetaan suoraan liikennöitsijälle.

Mikäli kaupungin järjestämä koulukyyti ei käy tai kotiin ei ole reittiliikennettä, voidaan koulumatkatukea hakea maksettavaksi nuorelle/perheelle itselleen. Tällainen tilanne syntyy esimerkiksi, kun lukion työpäivä on pidempi kuin perusopetuksen työpäivä ja kaupungin koulukyydit lähtevät klo 13.00 ja klo 14.00.

On siis mahdollista yhdistelmä, jossa lukiolainen kulkee aamuisin (mikäli mahtuu) kaupungin koulukyydityksessä ja iltaisin omalla kyydillä.